

Sygn. akt II CSK 641/17

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa J. P.
przeciwko P.Dystrybucja Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 marca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł.
z dnia 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa .../16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 4050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adwokatowi Ł. C. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Ł. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. z dnia 28 kwietnia 2017 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, sprowadzającego się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy w sytuacji, w której nieporadność strony powodowej jest na tyle rażąca, że ujawnia się w każdym piśmie procesowym powoda, a powód nie stawia się na żadnej rozprawie, po stronie Sądu aktualizuje się obowiązek udzielenia stronom niezbędnych pouczeń, a stosownie do okoliczności zwrócenia uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego zgodnie z art. 212 § 2 k.p.c. w związku z art. 5 k.p.c., a w razie udzielenia odpowiedzi pozytywnej na powyższe pytanie, czy brak udzielenia takiego pouczenia lub zwrócenia uwagi powoduje pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw, a tym samym skutkuje nieważnością postępowania zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c. Skarżący powołał się również na wystąpienie przyczyny nieważności postępowania wynikającej, w jego ocenie, z pozbawienia powoda możliwości obrony swych praw przez niewystarczające

udzielanie powodowi pouczeń, w szczególności zaniechanie pouczenia go o celowości ustanowienia pełnomocnika procesowego przy jednoczesnym pouczeniach pozwanego, który jest przedsiębiorcą.

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Natomiast potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.).

Twierdzenia skarżącego nie wystarczają do wykazania, by w sprawie doszło do wątpliwości, które mogłyby wyczerpywać przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Sąd Najwyższy wielokrotnie podejmował i analizował problematykę warunków zastosowania normy zawartej (obecnie) w art. 212 § 2 k.p.c. Przyjęte jest, że kwestia udzielenia pouczeń w razie uzasadnionej potrzeby nie może abstrahować od okoliczności konkretnej sprawy, natomiast fakt, że strona działa bez zawodowego pełnomocnika procesowego, nie przesądza jeszcze o uzasadnionej potrzebie udzielenia jej pouczeń. Udzielenie pouczenia musi być w danej sytuacji uzasadnione, co zależy od oceny i uznania sądu. Uznaje się, że uzasadniona potrzeba udzielenia pouczeń występuje wtedy, gdy w procesie czynności podejmuje osoba nieporadna lub niedysponująca

dostateczną wiedzą w zakresie prawa, za powinnością zwrócenia stronie uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika może z kolei przemawiać wzgląd na stopień skomplikowania sprawy, jak również obserwacja oraz dokonywana *ad casum* ocena działania podmiotu niepotrafiącego sprecyzować swoich twierdzeń i wniosków (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 lipca 1966 r., I PR 194/66, nie publ.; z 9 czerwca 1955 r., II CR 276/75, nie publ.; z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/12, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2011 r., II CZ 53/11, OSNC-ZD 2012, nr 4, poz. 74).

W judykaturze przesądzono także, że zarzut uchybienia art. 212 § 2 k.p.c. sprowadzający się do twierdzenia o nieudzieleniu stronie przez przewodniczącego instruktazu procesowego może być usprawiedliwioną przyczyną kasacyjną lub podstawą kasacji tylko zupełnie wyjątkowo, kiedy stopień zawichości sprawy jest taki, że uzasadnia przekonanie, iż nieudzielenie stronie pomocy prawnej naruszało zasady równości na tyle, że mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2001 r., IV CKN 238/00 nie publ.).

Analiza skargi kasacyjnej oraz zaistniałych w sprawie okoliczności nie daje podstaw do stwierdzenia prawdopodobieństwa wystąpienia przyczyny nieważności postępowania w postaci pozbawienia skarżącego możliwości obrony (art. 379 pkt 5 k.p.c.) jako przyczyny uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania. W znacznej mierze skarżący sam ograniczył swoje możliwości działania, skoro nie stawiał się na posiedzeniach sądu wyznaczonych na rozprawę, uniemożliwiając tym samym sądowi zastosowanie art. 212 § 1 i 2 k.p.c.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przez adwokata Ł.C. Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb

Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714).

jw